

Поетичні картини народного побуту і звичаїв у повісті Михайла Коцюбинського "Тіні забутих предків"

Протягом 1910-1913 рр. Михайло Коцюбинський побував в "українських Афінах" - так жартома називав село Криворівню на Гуцульщині. Письменник захоплювався цим краєм: "Я з головою поринув у Гуцульщину... Який оригінальний край. Який незвичайний казковий народ!" Зачарувала його не лише дивна природа, але й люди - талановиті, горді, мужні й вродливі.

Де тільки не побував письменник, уявою своєю переносючи і нас в зелені полонини, на бурхливий Черемош. Разом з ним із захопленням дивились ми, як кружляють в танці молоді легені з живими різнобарвними квітами, і у дівчат - квіти в косах. А ось розквітає зелена отава царинок, то вздовж Черемошу пливе різнобарвний потік святочно прибраних гуцулів. Писані кептарі, череси і табівки, дротяні запаски, черлені хустки - все з особливою теплотою і любов'ю описано Коцюбинським.

Але показуючи побут гуцулів, оспівуючи казкову природу Карпат, Коцюбинський цікавиться всім: і родовою помстою, "яка захована серед гуцулів", і інструкцією годованців, що дає старим якийсь час пожити безжурно, і вільна любов... Родова помста. Не раз звучали трембіти про смерть на подвір'ї гуцула. Це зійшлись на вузькій дорозі два роди: Палійчуки та Гутенюки. Знову пролилася гаряча кров, знову злість закипіла в грудях і сліпила очі. Гарячі, завзяті гуцули у ворожнечі, вільні в коханні.

А на полонині, високо в горах живуть нявки, у скелях ховається щезник. Гарної днини виходять з води на берег русалки, щоб співати пісень про потоплеників, і сушать своє бліде тіло на камені.

Разом з героєм повісті Іванком читач побуває серед вівчарів і дізнається про їх побут, звичаї, послухає гуцульські коломийки. "Ось високий ватаг, наче дух полонини, обходить з вогнем стоїще. Обличчя в нього поважне, як у жреця, ноги стоять щедро і широко... Він серцем чує хід полонинський, далеке дихання отари, подих весни, зітхання землі". Все в житті гуцулів возвеличене і оспіване письменником, вимальова не в деталях.